

[Víra jako vztah subjektu k ryzí nepředmětnosti]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[1985-1 \(rukopis\)](#)

[Víra](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1985-1 \(rukopis\)](#)

[Víra](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 25. 8. 1985
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 25. 8. 1985

[Víra jako vztah subjektu k ryzí nepředmětnosti]

850825-2

(5) (25. 8. 85, Ostr.)

V kurzu filosofické kosmologie jsme si poukázali na tři, eventuálně na čtyři cesty – hranice, jimiž souvisí, komunikuje, je ve spojení svět, v němž žijeme, se „světem“ ryzí nepředmětnosti, jak jsme tomu říkali. Kosmologicky rozhodující je vznik a zánik vesmíru (bílá a černá superdíra); biologicky má základní význam každý krok k větší nepravděpodobnosti; a posléze antropologicky je svrchovaně důležitá každá pravá reflexe (resp. její ek-statický moment). Tento rok se chceme soustředit na velmi pozoruhodný fenomén vazby subjektu na ryzí nepředmětnost, resp. na jeho vztah k ní. Tomuto vztahu, jež hodláme postupně ještě dále upřesňovat, budeme říkat víra. To vypadá na první pohled velmi násilně a přímo svévolně, ale to je pouhé zdání. Právě naopak se toto pojetí může odvolat na velmi starou tradici, která se dějinně krok za krokem formovala a připravila tak určitou duchovní a myšlenkovou situaci, která určitým způsobem (zajisté nikoliv definitivním) vykryštovala v pozoruhodnou podobu, která však poté stále víc upadala v zapomenutí a podobně jako relikty, jimiž se zabývají paleontologové, byla překryta několikanásobnými vrstvami nánosů. Jeden rozdíl oproti paleontologickým nálezům tu však je: to, co z této tradice odhalíme, se nám bude jevit jako mrtvá myšlenková kostra do té chvíle, dokud se nepokusíme s touto „kostrou“ myšlenkově pracovat jako – zprvu s heuristickým – pojetím a použít jeho možné aplikace hic et nunc, ve své vlastní duchovní a myšlenkové situaci. Pak se stane něco, co daleko předčí překvapení paleontologů a biologů, když najdou zcela neočekávaně živého tvora, který více méně přesně odpovídá kosterním nálezům tak starým, že přesahuje veškerou představivost vědců, že by takový tvor ještě mohl přežít do našich časů. Ukáže se totiž, že ve skutečnosti je celý váš život založen na něčem, o čem jste buď vůbec nevěděli, anebo co jste chápali nesprávně, např. jako letoru, náladu, povahový rys, důsledek nějakého fyziologického nebo jiného podnětu apod. A nejenom to: ono základní životní zakotvení v ryzí nepředmětnosti je nejenom tu, uprostřed vašeho života, ale vy jste schopni se k němu vztahovat, vy o něm nějak víte, nějak s ním počítáte, fakticky, ale také ve vědomí. A není to jen vaše vlastní, individuální (byť ještě zdaleka ne zcela vykryštovaná a svůj přiměřený tvar naleznuvší podoba) záležitost, ale ať chcete nebo nechcete, stojíte tu v jisté kontinuitě tradice o několika možných vrstvách. Je to především tradice jazyka, v níž můžeme odhalit skutečnost pochopení něčeho, co našemu aktuálnímu sebe-vědomí a sebe-pochopení více či méně, anebo i docela uniká. Pak tu je tradice kulturní, ať už univerzální anebo tradice nějaké více či méně vyhraněné skupiny nebo vrstvy. A posléze tu může stále ještě hrát významnou roli tradice jistého náboženského (a theologického) zaměření. A to vše může a vlastně musí podrobit důkladné reflexi každý, kdo se pokouší prosvětlit svou situaci a sám sebe a své sebepochopení filosoficky.